

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

“KredAqro” BOKT MMC

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorun Hesabatı**

31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə

“KredAqro” BOKT MMC

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorun Hesabatı**

31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə

MÜNDƏRİCAT

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	5
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

1	Cəmiyyət və onun əsas fəaliyyəti	9
2	Cəmiyyətin əməliyyat mühiti	9
3	Əsas uçot siyasəti	10
4	Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr	20
5	Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərtlərin tətbiqi	22
6	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24
7	Banklara qoyulmuş depozitlər	24
8	Müştərilərə verilmiş kreditlər	24
9	Əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	28
10	Aktivdən istifadə hüququ və icarə öhdəlikləri	29
11	Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	30
12	Digər aktivlər	30
13	Nizamnamə kapitalı	31
14	Kapital ehtiyatları	31
15	Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	31
16	Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	32
17	Buraxılmış borc qiymətli kağızları	32
18	Digər öhdəliklər	33
19	Faiz gəlirləri və xərcləri	33
20	Ümumi və inzibati xərclər	34
21	Digər gəlirlər/(xərclər)	34
22	Xalis haqq və komissiya gəlirləri	34
23	İşçi heyəti üzrə xərclər	35
24	Mənfəət vergisi gəliri	35
25	Maliyyə risklərinin idarə edilməsi	36
26	Kapitalın idarə olunması	44
27	Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	44
28	Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	44
29	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	46
30	Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr	46

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ**

Aşağıdakı bəyanat, müstəqil auditorların hesabatında göstərilmiş auditorların rəyində olan vəzifələr haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və " KredAqro " BOKT MMC-nin (bundan sonra "Cəmiyyət") maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə bitən il üzrə fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini və kapitalda dəyişikliklərini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıdakılara cavabdehdir:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğunluğunun bəyan edilməsi və əgər bu standartlardan əhəmiyyətli kənarlaşmalar varsa, bu halların maliyyə hesabatlarında açıqlanması və izah edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirəcəksə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının davamlılıq prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakılara görə məsuldur:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təşkil olunması və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 04 mart 2024-cü il tarixində təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik adından:

Hidayət Həsənov
Direktor

Mayıl Hümətli
Mühasib

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“KredAqro” BOKT MMC-nin Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz “KredAqro” BOKT Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət”) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın və həmin tarixdə bitən il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabatın, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatın və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq. Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyət, rəyimizin “Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti” bölməsində əks etdirilir. Biz Mühəsiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühəsiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakiməmizə görə cari dövr üzrə maliyyə hesabatlarının auditə zamanı ən əhəmiyyətli saydığımız məsələlərdir. Bu məsələlərə bütövlükdə maliyyə hesabatlarının auditə kontekstində və bununla bağlı rəyimizin formalaşdırılması çərçivəsində baxılmışdır. Biz bu məsələlərlə bağlı ayrıca rəy bildirmirik.

Əsas audit məsələsi

Müştərilərə verilmiş ehtimal olunan kreditlər üzrə zərər ehtiyatı

Müştərilərə verilmiş kreditlər aktivlərin 62 %-ni təşkil edir və gözlənilən kredit zərərləri (“GKZ”) üzrə ehtiyat çıxılmaqla təqdim olunmuşdur. Ehtiyat məbləği istifadə olunmuş fərziyyələr əsasında formalaşır və mütəmadi olaraq qiymətləndirilir.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi rəhbərlikdən defolt ehtimalını, defolt zamanı gözlənilən riski və zərəri müəyyən etmək üçün tarixi məlumatı, mövcud iqtisadi vəziyyəti və əldə olan proqnoz məlumatı nəzərə almaqla, əhəmiyyətli mühakimələr yürütməyi və qiymətləndirmə üsulları tətbiq etməyi tələb edir. Maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərinin fərdi qaydada hesablanması borcalanların cari və perspektivdə maliyyə nəticələrini və girovun dəyərini nəzərə alaraq gözlənilən gələcək pul axınlarının ssenari əsasında təhlilini tələb edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı ehtimal olunan zərərlər üzrə ehtiyat Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti ilə bağlı qalıqların əhəmiyyətli baxımından, eləcə də 9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri" standartına əsasən gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanması mürəkkəbliyinə və subyektivliyinə görə əsas audit məsələsidir.

Audit zamanı məsələyə yanaşmamız

Biz Cəmiyyətin gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanması ilə əlaqədar tətbiq etdiyi metodologiya və siyasətlərinin əsas aspektlərini 9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri" standartının tələblərinə uyğunluğu baxımından təhlil etmək üçün maliyyə risklərinin idarə edilməsi üzrə öz mütəxəssislərimizi işə cəlb etdik.

Ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyatın hesablanması zamanı rəhbərliyin irəli sürdüyü peşəkar mühakimə və fərziyyələrin münasibliyini təhlil etmək üçün biz aşağıdakı prosedurları həyata keçirdik:

Biz müştərilərə verilmiş kredit nümunələri üzrə defolt ehtimalı, defolt zamanı zərər (LGD) və defolt zamanı riskə məruz qalan məbləğin (EAD) hesablanmasında istifadə olunan verilənlərin dəqiqliyini yoxladıq.

Müştərilərə verilmiş 3-cü mərhələ kredit nümunələri üzrə gözlənilən kredit zərərlərinin fərdi qaydada hesablandığı hallarda Cəmiyyətin gələcək pul vəsaitlərini proqnozlaşdırması, o cümlədən realizasiya edilə bilən girovun satışı üzrə gözlənilən daxilolmalar və gözlənilən realizasiya şərtləri üçün irəli sürdüyü fərziyyələri öz biliklərimizə və açıq məlumata əsasən qiymətləndirdik.

Biz, həmçinin, maliyyə hesabatlarındakı açıqlamaların Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qalan məbləğlərini düzgün şəkildə əks etdirib-ətdirmədiyini yoxlamışıq.

Digər məsələ

31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına 06 mart 2023-cü il tarixində digər auditor tərəfindən müsbət rəy bildirilmişdir.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin və idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fərqləndirilmə və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyətin ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorların məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizi dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz, digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən, audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında Rəhbərliyə və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərə məlumat veririk.

04 mart 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

RSM Azərbaycan

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	284,443	155,688
Banklara qoyulmuş depozitlər	7	2,687	446,661
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	5,337,917	5,315,705
Təxirə salınmış vergi aktivləri	24	751,224	703,980
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	11	1,038,088	1,186,851
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	9	509,973	598,020
Qeyri-maddi aktivlər	9	125,700	39,616
Aktivdən istifadə hüququ	10	57,973	115,788
Digər aktivlər	12	466,258	258,998
Cəmi aktivlər		8,574,263	8,821,307
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	13	452,300	452,300
htiyatları	14	1,593,963	1,593,963
Bölüşdürülməmiş mənfəət		2,952,682	2,865,204
Cəmi kapital		4,998,945	4,911,467
Öhdəliklər			
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	15	1,455,531	1,207,402
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	17	1,023,077	969,566
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	16	778,935	1,364,647
İcarə öhdəliyi	10	60,179	116,604
Digər öhdəliklər	18	257,596	251,621
Cəmi öhdəliklər		3,575,318	3,909,840
Cəmi kapital və öhdəliklər		8,574,263	8,821,307

04 mart 2024-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Hidayət Həsənov
Direktor

Mayıl Hümbətli
Mühasib

"KREDAQRO" BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT
(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
Faiz gəlirləri	19	1,466,211	1,109,237
Faiz xərcləri	19	(236,728)	(78,606)
Xalis faiz gəlirləri		<u>1,229,483</u>	<u>1,030,631</u>
Gözlənilən kredit zərərləri (GKZ) üzrə ehtiyat		(37,246)	645,609
GKZ Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		<u>1,192,237</u>	<u>1,676,240</u>
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	22	902	135,329
Sililmiş kreditlərin bərpasından gəlir		581,802	83,615
İşçi heyəti üzrə xərclər	23	(1,205,045)	(1,133,187)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri		(230,514)	(190,434)
Ümumi və inzibati xərclər	20	(491,357)	(705,686)
Digər gəlirlər/(xərclər)	21	213,095	(281,029)
Valyuta əməliyyatları üzrə xalis məzənnə fərqləri		(139)	(190)
Xalis qeyri-faiz xərcləri		<u>(1,131,256)</u>	<u>(2,091,582)</u>
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər)		<u>60,981</u>	<u>(415,342)</u>
Mənfəət vergisi	24	26,497	699,423
İl üzrə cəmi məcmu gəlirlər		<u>87,478</u>	<u>284,081</u>

04 mart 2024-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Hidayət Həsənov
Direktor

Mayıl Hümbətli
Mühasib

"KREDAQRO" BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	<u>Nizamnamə kapitalı</u>	<u>Kapital ehtiyatları</u>	<u>Bölüşdürülməmiş mənfəət</u>	<u>Cəmi kapital</u>
31 dekabr 2021-ci il tarixinə il üzrə cəmi məcmu gəlir	<u>452,300</u>	<u>1,593,963</u>	<u>2,581,123</u>	<u>4,627,386</u>
	-	-	284,081	284,081
31 dekabr 2022-ci il tarixinə il üzrə cəmi məcmu gəlir	<u>452,300</u>	<u>1,593,963</u>	<u>2,865,204</u>	<u>4,911,467</u>
	-	-	87,478	87,478
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	<u>452,300</u>	<u>1,593,963</u>	<u>2,952,682</u>	<u>4,998,945</u>

04 mart 2024-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Hidayət Həsənov
Direktor

Mayıl Hümbətli
Mühasib

"KREDAQRO" BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

Qeydlər	31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti		
Vergidən əvvəlki gəlir/ (zərər)	60,981	(415,342)
Qeyri-nağd maddələri üzrə düzəlişlər:		
Faiz gəlirləri	19	(1,466,211)
Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın dəyişməsi		37,246
Müddətli borclar üzrə faiz xərcləri	19	230,849
İcarə öhdəliyi üzrə faiz xərci	19	5,879
Əmlak tikili və avadanlıqların satışından gəlir		(7,994)
Əmlak tikili və avadanlıqların köhnəlməsi		89,083
Qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya		83,616
Aktivdən istifadə hüququnun amortizasiyası		57,815
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətinə yönəldilən pul vəsaitləri	(908,736)	(1,880,584)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	(68,521)
Banklara qoyulmuş depozitlər	7	434,264
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	11	148,763
Digər aktivlər	12	(207,121)
Digər öhdəliklər	18	(14,772)
Vergidən və faizlərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətinə yönəldilən xalis pul vəsaitləri	(616,123)	(2,619,682)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə alınmış faiz		1,484,984
Ödənilmiş faiz		(251,582)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/ (yönəldilən) pul vəsaitləri	617,279	(1,763,169)
İnvestisiya fəaliyyəti		
Əmlak və avadanlıqların alınması	9	(189,905)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	9	(169,700)
Əmlak və avadanlıqların satışdan daxilolmalar		196,863
İnvestisiya fəaliyyətinə (yönəldilən)/ daxil olan xalis pul vəsaitləri	(162,742)	257,254
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti		
Müddətli borc öhdəliklərinin cəlb edilməsi	15,16,17	2,802,675
Müddətli borc öhdəliklərindən qaytarılması	15,16,17	(3,071,893)
İcarə öhdəliyinin ödənilməsi	10	(56,425)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə (yönəldilən)/ daxil olan xalis pul vəsaitləri	(325,643)	1,116,250
Valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin xarici valyutada saxlanılan nağd pul qalıqlarına təsiri		(139)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım/ (azalma)	128,894	(389,665)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	155,688
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	284,443
		155,688

04 mart 2024-cü il tarixində Rəhbərlik adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Hidayət Həsənov
Direktor

Mayıl Hübətli
Mühasib

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Cəmiyyət haqqında məlumat

Cəmiyyət və onun əsas fəaliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə “KredAqro BOKT” MMC (“Cəmiyyət”) üçün Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır. “KredAqro” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) Azərbaycan Respublikasında iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə kreditlərin verilməsi ilə məşğul olur. Cəmiyyət 2000-ci il avqustun 28-də Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmişdir.

Cəmiyyətin hüquqi təşkilatı strukturu və adı dəyişdirilərək “KredAqro” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyətindən “KredAqro” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinə çevrilmiş və Cəmiyyətin yenilənmiş nizamnaməsi 06 oktyabr 2017-ci il tarixində rəsmi dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən tənzimlənir və öz fəaliyyətini 14 noyabr 2017-ci il tarixli 119-GB nömrəli lisenziyaya əsasən (15 iyul 2015-ci il tarixində lisenziyanı əvəz etməklə) həyata keçirir. Cəmiyyətin fəaliyyəti kredit fəaliyyətidir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin işçilərinin sayı 75 nəfər olmuşdur (31 dekabr 2022-ci il: 91).

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı:

Əhməd Rəcəbli küçəsi, 1/6B, Badamar Plaza 1-ci mərtəbə, N.Nərimanov rayonu, Bakı, Azərbaycan.

Cəmiyyətin mülkiyyət strukturu:

Cəmiyyətin təsisçisi aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il		31 dekabr 2022-ci il	
	%	Məbləğ	%	Məbləğ
“AqroMost Finans” MMC	100	452,300	100	452,300
Cəmi nizamnamə kapitalı	100	452,300	100	452,300

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı hökumətin həyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərindən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

ÜDM 2022-ci illə müqayisədə 1,1% azalaraq 2023-cü ildə 123,0 milyard manata (72,4 milyard ABŞ dolları) çatıb. 2023-cü il ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi 52,69 milyard ABŞ dollarına yaxın olmuşdur ki, bunun da ixracı 38,15 milyard ABŞ dolları, idxalı isə 14,54 milyard ABŞ dolları təşkil etmişdir.

2022-ci ilə qəbul edilmiş dövlət büdcəsində neft transferlərinin əvvəlki illə müqayisədə artması milli valyutanın məzənnəsinin dayanıqlığını dəstəkləyəcəkdir. Digər tərəfdən anti-inflyasiya xarakterli pul siyasəti daxili tələbin monetar amillərin tarazlı səviyyədə qorunmasına xidmət edəcəkdir. Müvəqqəti xarici və daxili xərc amillərinin qiymətlərə təsiri neytrallaşdıqca, balanslaşdırıcı rol oynayan amonetar amillərin inflyasiyaya azaldıcı təsirləri güclənəcək.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamının icrası ilə əlaqədar minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 2023-cü il yanvarın 1-dən 345 manat müəyyən edilmişdir.

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti (davamı)

2023-cü il qeyri-dövlət və qeyri-neft sektorunda çalışan işəgötürən və işçilərdən aylıq hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 8,000 manata qədər olan hissəsindən 2%, 8,000 manatdan yuxarı olan hissəsindən isə 0.5% miqdarında icbari tibbi sığorta haqqı tutulub.

2023-cü ilin avqust ayında “Moody's” beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün reytingini “Ba1” səviyyəsində təsdiqləyib və proqnozu sabitdən pozitivə dəyişib.

Siyasi və iqtisadi vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər və bu da dövlət maliyyəsinin pisləşməsinə, maliyyə bazarlarının qeyri-sabitliyinə, kapital bazarlarında qeyri-likvidliyə, inflyasiyanın artmasına və milli valyutanın əsas xarici valyutalara nisbətə dəyərdən düşməsinə gətirib çıxara bilər.

Mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirlərini və yuxarıda qeyd olunan tədbirləri qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

Ehtimal olunan kredit zərərinin (“EOKZ”) qiymətləndirilməsi məqsədilə, Şirkət makroiqtisadi dəyişənlər üzrə proqnozlar daxil olmaqla, dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edir. Hər bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, onların reallaşması ilə bağlı fərziyyələr və ehtimallar yüksək dərəcəli qeyri-müəyyənliklə əlaqəlidir və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan nəticələrdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Şirkətin rəhbərliyi mövcud iqtisadi mühitdə baş verən prosesləri müşahidə edir və Şirkətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını təmin etmək üçün qabaqlayıcı tədbirlər görür.

3. Əsas uçot siyasəti

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları

Hazırkı maliyyə hesabatları maliyyə alətlərini ilkin olaraq ədalətli dəyərdə tanımaqla, Maliyyə Hesabatı Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıdakı formada göstərilir:

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin daimilik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Məzənnə göstəricisi

Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa valyuta göstərilmədiyi halda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim olunmuşdur.

Maliyyə alətləri əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə alətləri əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərə və maliyyə alətlərinin sayına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövrüyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Fəal bazarda alınıb-satılmayan digər maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə portfel mövcud bazar şəraitində qiymətləndirmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən müəyyən riskin qəbul edilməsi üçün xalis uzun müvqenin (yəni, aktivin) satılması və ya müəyyən riskin qəbul edilməsi üçün xalis qısa müvqenin (yəni, öhdəliyin) ötürülməsi məqsədilə əldə edilə biləcək qiymət əsasında maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupunun ədalətli dəyərində qiymətləndirilir. Bu, dövrü olaraq ədalətli dəyərdə qeydə alınan aktivlərə o şərtlə tətbiq edilir ki, Cəmiyyət (a) müəssisənin risklərin idarə edilməsi və ya investisiya strategiyasına uyğun olaraq məruz qaldığı müəyyən bazar riski (və ya risklərinə) və ya müəyyən kontragentin kredit riskinə əsasən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupunu idarə edir; (b) həmin prinsipə əsasən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri qrupu haqqında məlumatı müəssisənin baş rəhbərliyinə təqdim edir; və (c) bazar riskləri, o cümlədən müəssisənin maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ilə əlaqədar məruz qaldığı müəyyən bazar riskinin (və ya risklərinin) müddəti əsasən eyni olur. Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərində əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir.

(i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir, (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyə təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalərinə ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş dəyər (AD) əsas məbləğ üzrə ödənişlərin çıxılmasından və hesablanmış faizlərin əlavə edilməsindən, maliyyə aktivləri üçün işə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın çıxılmasından sonra maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı qeydə alınan dəyəridir.

Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərində daxil edilir.

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə alətləri əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur.

Effektiv faiz dərəcəsi gələcək pul ödənişləri və ya daxilolmalarını (kreditlər üzrə gələcək zərərler istisna olmaqla) maliyyə alətinin fəaliyyət müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin ümumi balans dəyərində diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

MZƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri və ədalətli dəyərin dəyişməsi sair məcmu gəlirə aid edilən (“DMGƏD”) borc alətlərinə investisiyalar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır və bu da aktivin ilkin tanınmasından dərhal sonra zərərin tanınması ilə nəticələnir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları (“standart şərtlər” əsasında alış və satışlar), Cəmiyyətin maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Cəmiyyətin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduğu halda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: qiymətləndirmə kateqoriyaları

Cəmiyyət maliyyə aktivlərini amortizasiya olunmuş dəyərlə təsnifləşdirir və ölçür. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Cəmiyyətin biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: biznes model

Biznes model Cəmiyyətin nağd pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Cəmiyyətin məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması”) və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan nağd pul axınlarının əldə edilməsi (“müqavilə üzrə nağd pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması”) olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri “digər” biznes modellərə aid edilir və MZƏD kateqoriyasında ölçülür. Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Cəmiyyətin həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir.

Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Cəmiyyətin nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar və aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları daxildir.

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsi: pul axınlarının xüsusiyyətləri

Biznes model müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsini və maliyyə aktivlərinin satılması üçün saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Cəmiyyət pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (YƏMFÖ təhlili). Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişkənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivini MZƏD kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada – biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Cəmiyyət cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat

Cəmiyyət amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən borc alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərlərini (GKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Cəmiyyət hər bir hesabat tarixində gözlənilən kredit zərərlərini qiymətləndirir və kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatı tanıyır. Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat Amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən borc alətləri gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Cəmiyyət maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri ("12 aylıq gözlənilən kredit zərəri") məbləğində qiymətləndirilir. Cəmiyyət ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın ("KRƏA") baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə gözlənilən kredit zərərləri bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında, yəni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri") qiymətləndirilir. KRƏA baş verdiyi zaman Şirkətin necə müəyyən etdiyinin təsviri 25-ci Qeyddə göstərilmişdir.

Cəmiyyət maliyyə aktivinin kredit baxımından dəyərsizləşdiyini müəyyən edərsə, aktiv 3-cü mərhələyə köçürülür və onun gözlənilən kredit zərəri daimi olaraq eyni formada ölçülür. Cəmiyyətin kredit baxımından dəyərsizləşmiş aktivlərinin və defoltun tərifini 25-ci Qeyddə izah edilmişdir. Qeyddə gözlənilən kredit zərərinin ölçülməsində istifadə olunan məlumatlar, fərziyyələr və qiymətləndirmə üsulları haqqında məlumatı, o cümlədən Cəmiyyətin gələcək perspektivli məlumatları gözlənilən kredit zərərinin modellərinə necə daxil etməsinin izahı əks olunmuşdur.

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Cəmiyyət maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürüldükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları

Maliyyə öhdəlikləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması öhdəlik icra edildiyi halda dayandırılır (yəni, müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə, ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda).

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan banklararası depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudiyət qoyulmuş vəsaitlər maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarda pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakı səbəblərə görə amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır: (i) müqavilə üzrə nağd pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanılır və həmin nağd pul axınları yalnız əsas borc və faiz ödənişlərindən ibarətdir, və (ii) MZƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınmış və dəyərsizləşmə üzrə zərərlər maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə (“zərər hadisəsi”) nəticəsində yarandıqda və bu zərər hadisəsi maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə daxil olacaq pul axınlarının məbləğinə və vaxtına etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən təsir göstərdikdə mənfəət və ya zərərdə tanınmışdır. Cəmiyyət əhəmiyyətli olub-olmamasından asılı olmayaraq, fərdi şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olmadığı qənaətinə gəldikdə, həmin aktiv analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil etmiş və onların dəyərsizləşməsinə məcmu şəkildə təhlil etmişdir.

Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Cəmiyyətin nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçməsi statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir. Kredit üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər-hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun Cəmiyyətin borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi;

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (davamı)

- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfi dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Kredit zərərinin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri kredit riski üzrə oxşar xüsusiyyətlərə görə qruplaşdırılmışdır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə şərtlərinə əsasən borcalanların ödəmə qabiliyyətini təsdiqləmişdir ki, bu da belə aktivlərlə bağlı gələcək pul vəsaitlərinin təxmin edilməsi üçün uyğun olmuşdur.

Kredit zərəri məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilmişdir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənmişdir.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilən dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxıldıqda və ya bu şərtlər borcalanın və ya emitentin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişdikdə, dəyərsizləşmə şərtlərinin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsasən ölçülmüşdür. Şərtlərinə yenidən baxılmış aktivin tanınmasının dayandırılması zamanı risk və faydalar əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdikdə, yeni aktiv ədalətli dəyərlə tanınmışdır. Bu, adətən ilkin və yeni gözlənilən nağd pul axınlarının cari dəyərləri arasındakı fərq əhəmiyyətli olduqda müşahidə olunmuşdur.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) bərabərləşdirmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesablarında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəflər çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir

Kredit üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azaldıqda və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edildikdə əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə qaytarılmışdır.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə, onlar aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinmişdir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin qaytarılması il üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyərsizləşmə üzrə zərərin azaldılması kimi uçota alınmışdır.

Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər

Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər Cəmiyyətin mülkiyyətinə keçmiş girov vaxtı keçmiş kreditlərlə bağlı Cəmiyyət tərəfindən əldə edilmiş maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərindən ibarətdir. Bu aktivlər əldə edildiyi zaman ilkin olaraq ədalətli dəyərdə tanınır və aktivlərin növündən və Cəmiyyətin həmin aktivləri istifadə etmək niyyətindən asılı olaraq əsas vəsaitlər, digər maliyyə aktivləri, investisiya mülkiyyəti və sair aktivlərin tərkibində mal-material ehtiyatlarına daxil edilir və sonradan belə aktivlər üzrə uçot siyasətlərinə uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilir və uçota alınır.

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Əmlak, tikili və avadanlıqlar , qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və lazım olduqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, aşağıda göstərilən dəyərlə uçota alınır.

Aktivin ilkin dəyəri onun alışı dəyəri və ya tikinti xərcləri, bu aktivin istismara verilməsi ilə birbaşa bağlı olan xərclər, onun silinməsi öhdəliyi (əgər varsa) üzrə ilkin təxminlər və bütün şərtlərə cavab verən aktivlər üçün borc öhdəlikləri üzrə xərclərdən ibarətdir.

Köhnəlmə və amortizasiya

Əmlak, tikili və avadanlıqların köhnəlməsi düz-xətt metodundan istifadə etməklə onların ilkin dəyəri və ya yenidən qiymətləndirilmiş məbləğləri, təxmin edilən faydalı istifadə müddəti ərzində qalıq dəyərləri aşağıdakı kimi hesablanır:

Binalar	40 il
Mebel və qurğular	5 il
Nəqliyyat vasitələri	4 il
Kompüter və ofis avadanlıqları	4 il
Qeyri-maddi aktivlər	10 il

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Cəmiyyət tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Cəmiyyət aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfır bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Aktiv və öhdəliklərdən ibarət uzunmüddətli aktivlər və ya xaric edilmə qruplarının, davamlı istifadə yolu ilə yox, ilk növbədə satış yolu ilə bərpa ediləcəyi gözlənilir və satış üçün saxlanılmış formada təsnif edilir. Satış üçün saxlanılmış kimi təsnif edilməzdən dərhal əvvəl, xaric edilmə qrupunun aktivləri və ya komponentləri Cəmiyyətin uçot siyasətinə uyğun olaraq yenidən ölçülür. Bundan sonra, ümumiyyətlə, aktivlər və ya xaric edilən qrup onların balans və satış dəyərindən çıxılmaqla ədalətli dəyərindən ən aşağı olanı ilə ölçülür. Aktiv, satış üçün saxlanılmış kimi təsnif edildikdə və ya satış üçün saxlanılan aktivlər qrupuna daxil edildikdən sonra heç bir əlavə köhnəlmə qeydə alınmır.

Banklardan alınmış borc vəsaitləri

Banklardan alınmış borc vəsaitlərinə rezident və qeyri-rezident banklardan, eləcə də digər maliyyə institutlarından müəyyən edilmiş ödəmə müddətləri və sabit faiz dərəcəsi ilə cəlb edilmiş kreditlər daxildir. Müddətli borc öhdəlikləri ilkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır.

Mənfəət vergisi

Hazırkı maliyyə hesabatlarında əks etdirilən mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonuna qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır.

Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə sair məcmu gəlirlərdə qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, məcmu gəlirlərdə qeydə alınır.

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Mənfəət vergisi (davamı)

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri müvəqqəti fərqlərin geri qaytarılması, kifayət qədər vergi tutulan gələcək gəlirlərin yaranması və bu gəlirlər üzrə çıxılmaların istifadə edilməsi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır.

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri

Cəmiyyətin qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən qiymətləndirilir. Rəhbərlik Cəmiyyətin vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu

Faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, hesablama metodu vasitəsilə bütün borc sənədləri üzrə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Bu üsul, faiz gəlirləri və ya xərclərinin bir hissəsi kimi, müqavilə tərəfi arasında ödənilən və ya alınan effektiv faiz dərəcəsinin, əməliyyat xərclərinin və bütün digər mükafatların və ya endirimlərin tərkib hissəsi olan bütün haqları təxirə salır. Effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsi olan haqlara maliyyə aktivinin yaradılması və ya əldə edilməsi, və maliyyə öhdəliyinin emissiyası ilə bağlı Cəmiyyət tərəfindən alınan və ya ödənilən ilkən ödənişlər, məsələn, kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun qiymətləndirilməsi və uçotu, əməliyyat sənədlərinin işlənməsində olan şərtlərin müzakirəsi üçün haqlar daxildir.

Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Cəmiyyət tərəfindən alınmış komissiya haqları, Cəmiyyətin xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Cəmiyyət kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri MZƏD kateqoriyasına aid olunan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Faiz gəliri, (i) dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (3-cü mərhələ) istisna olmaqla, maliyyə aktivlərinin ümumi balans dəyərinə effektiv faiz dərəcəsinin tətbiqi yolu ilə hesablanır. Amortizasiya olunmuş maya dəyəri və gözlənilən kredit zərəri ehtiyatı çıxılmaqla, (ii) alınmış və ya dəyərsizləşmiş kreditdən yaranmış maliyyə aktivləri üçün ilkən kreditə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsi amortizasiya olunmuş maya dəyərinə tətbiq edilir.

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

Haqq və komissiya gəlirləri

Haqq və komissiya gəlirləri müştərinin Cəmiyyət tərəfindən göstərilən xidmətlərin faydasını eyni anda qəbul və istifadə etdiyi müəyyən dövr ərzində düz xətt metodu ilə tanınır. Belə gəlirlərə zəmanət məktubları üzrə haqq və komissiyalar daxildir. Digər haqq və komissiya gəlirləri Cəmiyyət öz icra öhdəliyini yerinə yetirdiyi anda, adətən müvafiq əməliyyatı həyata keçirdikdən sonra tanınır. Alınmış və ya alınacaq haqq və komissiya məbləği fərqli icra öhdəlikləri kimi müəyyən edilmiş xidmətlər üzrə əməliyyat qiymətini əks etdirir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Cəmiyyətin əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

Monetar aktiv və öhdəliklər Mərkəzi Bankın müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilir. Belə əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Cəmiyyətin əməliyyat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə (məzənnə fərqi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən səhm investisiyaları ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə əməliyyat valyutasına çevrilir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə ABŞ dolları ilə ifadə olunmuş xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN (2022: 1 ABŞ dolları = 1.7000 AZN).

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivini realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər və müvafiq ayırmalar

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Cəmiyyətin yerli qanunvericiliklə müəyyən edilmiş ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

İcarə müqavilələri

Cəmiyyət müqavilənin icarə müqaviləsi olub-olmaması və ya icarə komponentinə sahib olub-olmaması, yəni müəyyən bir haqq qarşılığında müəyyən müddət ərzində müəyyən aktivdən istifadə hüququnun olması faktını başlanğıc tarixində müəyyənləşdirir.

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

İcarə müqavilələri (davamı)

Cəmiyyət icarəçi qisminə

Cəmiyyət qısa müddətli icarələr və az dəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanınma və ölçülmə metodundan istifadə edir. Cəmiyyət icarə üzrə ödənişləri etmək üçün icarə öhdəlikləri və müvafiq aktivdən istifadə hüququnu təzahür edən aktivdən istifadə hüququ tanıyır.

i) Aktivdən istifadə hüququ

Cəmiyyət icarənin başlanğıc tarixində (yəni müvafiq aktivin istifadəyə hazır olduğu tarix) aktivdən istifadə hüququ tanıyır. Aktivdən istifadə hüququ yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə çıxılmaqla maya dəyəri ilə uçota alınır və icarə öhdəliklərinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə düzəlişlərə məruz qalır. Aktivdən istifadə hüququnun maya dəyərində tanınan icarə öhdəliklərinin dəyəri, ilkin birbaşa xərclər və icarə üstünlükləri çıxılmaqla başlanğıc tarixində və ya ondan əvvəl edilmiş icarə ödənişləri daxildir. Aktivdən istifadə hüququ icarə müddəti və ya aktivin ehtimal edilən ömür müddətindən daha qısa olan dövr üzrə düzxətli amortizasiya metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Əgər icarəyə götürülmüş aktiv üzərində mülkiyyət hüququ icarə müddətinin sonunda Cəmiyyətə keçirsə və ya maya dəyəri özündə alış opsiyonundan istifadəni ehtiva edirsə, amortizasiya aktivin ehtimal edilən ömür müddəti üzrə aparılır.

ii) İcarə öhdəlikləri

İcarənin başlanğıc tarixində Cəmiyyət icarə müddəti ərzində ediləcək icarə ödənişlərinin indiki dəyəri qədər icarə öhdəliyi tanıyır. İcarə ödənişlərinə icarə üstünlükləri çıxılmaqla sabit ödənişlər, indeks və ya dərəcədən asılı olan dəyişən icarə ödənişləri və qalıq dəyər qarantiyası kimi ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər daxildir. İcarə ödənişlərinə həmçinin Cəmiyyət tərəfindən istifadə edilməsi əminliklə bilinən alış opsiyonu qiyməti və icarə müqaviləsinə xitam vermək səbəbindən veriləcək cərimələr də daxildir. İndeks və ya dərəcədən asılı olmayan dəyişən icarə ödənişləri (mal-material istehsalı üçün edilməyibse) hadisənin baş verdiyi dövrdə xərc kimi tanınır.

İcarə ödənişlərinin indiki dəyərini hesablayarkən Cəmiyyət icarənin başlanğıc tarixində özünün borc alma faizindən istifadə edir, çünki icarədə ehtiva edilən faiz dərəcəsini müəyyən etmək mümkün deyil. Başlanğıc tarixindən sonra faiz toplanmasını əks etdirmək üçün icarə öhdəlikləri məbləği artır və edilmiş icarə ödənişlərini əks etdirmək üçün azalır. Əlavə olaraq, icarə şərtlərində, ödənişlərində (məsələn: belə icarə ödənişlərini müəyyən etmək üçün istifadə edilən indeks və ya dərəcələrdə dəyişiklik nəticəsində yaranan gələcək ödənişlərdə dəyişikliklər) və ya müvafiq aktivin alış opsiyonunda dəyişiklik olduğu təqdirdə icarə öhdəliklərinin qalıq dəyərində yenidən baxılır.

iii) Qısa müddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi

Cəmiyyət əmlak və avadanlıqların qısa müddətli icarəsinə qısa müddətli icarənin tanınması üzrə azad olmanı tətbiq edir (məsələn: başlanğıc tarixindən etibarən 12 ay və daha az dövrü əhatə edən və alış opsiyonu olmayan icarələr). Cəmiyyət həmçinin aşağı dəyərli sayılan ofis avadanlıqlarının icarəsinə aşağı dəyərli aktivlərin icarəsinin tanınması üzrə azad olmanı tətbiq edir. Qısa müddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi üzrə icarə ödənişləri icarə müddəti boyu düzxətli metod ilə xərc kimi tanınır. Cəmiyyətin bütün icarə müqavilələri qısa müddətli olduğundan Cəmiyyət bütün icarə müqavilələri üzrə azad olmanı tətbiq etmişdir.

3. Əsas uçot siyasəti (davamı)

İcarə müqavilələri (davamı)

Cəmiyyət icarədar qismində

Aktiv üzrə mülkiyyət hüququna aid olan risklərin və faydaların əksəriyyətini Cəmiyyətdən digər tərəfə keçirməyən icarələr əməliyyat icarələri kimi təsnif edilir. Əməliyyat icarəsi üzrə danışıqlar zamanı çəkilən ilkin birbaşa xərclər icarəyə götürülən aktivin balans dəyərinə əlavə olunur və icarə gəliri ilə eyni əsaslarla icarə müddəti boyunca tanınır. Şərti icarə haqları qazanıldığı dövrdə gəlir kimi tanınır.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Cəmiyyət maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə növbəti maliyyə ili ərzində təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və təxminlər irəli sürür.

Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi

Gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi müvafiq metodologiya, modellər və ilkin məlumatlardan istifadə etməklə aparılan əhəmiyyətli hesablamadır. Aşağıdakı komponentlər kredit zərərləri üzrə ehtiyata əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir: defolt, kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması (KRƏA), defolt ehtimalı (DE), defolta məruz qalan dəyər (DMQD), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ (DHZ), eləcə də makroiqtisadi ssenarilər. Cəmiyyət gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtimallar və faktiki kredit zərərləri arasındakı fərqlərin azaldılması məqsədilə modelləri və modellər üzrə məlumatları müntəzəm olaraq təhlil edir və təsdiqləyir.

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması ilə bağlı qiymətləndirmə aparmaq üçün Cəmiyyət hesabat və ilkin tanınma tarixlərinə maliyyə aktivləri üzrə hesablanmış müvafiq defolt risklərini müqayisə edir.

Qiymətləndirmə zamanı hesabat tarixinə kredit riskinin müəyyən səviyyəsi deyil, kredit riskinin nisbətən artması nəzərdən keçirilir. Cəmiyyət əldə olunması əlavə xərc tələb etməyən dəstəkləyici və əsaslandırılmış məlumatları, o cümlədən müəyyən müştəri portfellerinin davranış aspektləri daxil olmaqla, bir sıra amilləri nəzərə alır. Cəmiyyət defolt anına qədər kredit riskinin artması ilə bağlı davranış əlamətlərini müəyyən müəyyən edir və müvafiq proqnoz məlumatlarını fərdi maliyyə aləti və ya portfel səviyyəsində kredit riskinin qiymətləndirilməsində istifadə edir.

Biznes modelin qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri biznes model əsasında təsnifləşdirilir. Biznes modeli qiymətləndirərkən rəhbərlik birləşmə səviyyəsini və maliyyə alətləri üzrə portfelleri müəyyən etmək üçün mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını qiymətləndirərkən Cəmiyyət onların əvvəlki dövrlərdə baş vermə tezliyini, müddətini və dəyərini, satış səbəblərini və gələcək satışlar ilə bağlı gözləntiləri nəzərə alır.

Kredit keyfiyyətinin pisləşməsinə görə potensial zərərlərin azaldılmasına yönəldilmiş satış əməliyyatları “pul axınlarının əldə edilməsi” biznes modelinə uyğun hesab edilir. Kredit riskinin idarə olunması tədbirləri ilə bağlı olmayan ödəmə müddətinə qədər həyata keçirilən digər satışlar da nadir hallarda baş verməsi və dəyərini ayrılıqda və ya məcmu olaraq əhəmiyyətli olmaması şərtilə, “pul axınlarının əldə edilməsi” biznes modelinə uyğun hesab edilir.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Biznes modelin qiymətləndirməsi (davamı)

Cəmiyyət satış əməliyyatlarının əhəmiyyətini satışların həcmi ilə portfelin orta müddəti ərzində biznes modeli qiymətləndirilən portfelin dəyərini müqayisə etməklə qiymətləndirir. Bundan əlavə, yalnız “stress” ssenarilərdə və ya Cəmiyyətin nəzarətində olmayan, təkrar baş verməyən və Cəmiyyət tərəfindən proqnozlaşdırıla bilməyən ayrıca hadisə ilə bağlı gözlənilən maliyyə aktivlərinin satışı biznes modelin məqsədi ilə əlaqəli olmayan satış əməliyyatı hesab olunur və müvafiq maliyyə aktivlərinin təsnifatına təsir göstərmir.

“Pul axınlarının əldə edilməsi və satılması” biznes modelində aktivlərin pul axınlarının əldə edilməsi üçün saxlanması nəzərdə tutulsa da, aktivlərin biznes modelin məqsədlərinə (likvidlik ehtiyaclarının idarə olunması, müəyyən faiz gəlirlərinin əldə edilməsi və ya maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivlərin maliyyələşdirdiyi öhdəliklərin müddəti ilə uyğunlaşdırılması) nail olmaq üçün satışı onun tərkib hissəsi hesab edilir.

Digər kateqoriyaya əsasən satış vasitəsilə mənfəət əldə etmək üçün nağd pul axınlarının reallaşdırılması məqsədilə idarə olunan maliyyə aktivləri üzrə portfeller daxildir. Bu biznes model adətən müqavilədə nəzərdə tutulan pul axınlarının əldə edilməsi ilə əlaqəlidir.

Pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri (“YƏMFÖ”) meyarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğunluğunu müəyyən etmək üçün mülahizələrin irəli sürülməsi tələb edilir.

Cəmiyyət müqavilə üzrə nağd pul axınlarının müddətini və ya məbləğini dəyişən müqavilə şərtlərini müəyyən etmiş və nəzərdən keçirmişdir. Nağd pul axınları o halda yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğun hesab edilir ki, kreditin şərtlərinə görə onu vaxtından əvvəl ödəmək mümkün olsun, vaxtından əvvəl ödənilən məbləğ əsas borcu və hesablanmış faizləri, eləcə də müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə əsaslandırılmış əlavə kompensasiyanı özündə əks etdirsin.

Aktiv üzrə əsas məbləğ əsas borc üzrə sonrakı ödənişlər (yəni, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə müəyyən edilmiş faizsiz ödənişləri) çıxılmaqla, ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərə bərabərdir.

Bu qaydada istisna hal olaraq standart, həmçinin qabaqcadan ödəniş elementlərinə malik olan alətlərə yalnız əsas borc və faiz ödənişləri meyarına uyğun olmaq üçün aşağıdakı şərtlərə cavab verməyə imkan yaradır: (i) aktiv mükafat və ya güzəştə verildikdə (ii) qabaqcadan ödəniş məbləği müqavilə üzrə nominal dəyərdən və hesablanmış faizlərdən, eləcə də müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə əsaslandırılmış əlavə kompensasiyadan ibarət olduqda və (iii) ilkin tanınma zamanı vaxtından əvvəl ödəniş elementinin ədalətli dəyəri əhəmiyyətsiz olduqda.

Cəmiyyətin kredit müqavilələri makroiqtisadi və ya normativ şərtlərdəki müəyyən dəyişikliklərə cavab olaraq faiz dərəcələrinin tənzimlənməsinə imkan verir. Rəhbərliyin öz mülahizəsi və qiymətləndirməsinə görə, bank sektorundakı rəqabət və borcalanların kreditləri yenidən maliyyələşdirmək qabiliyyəti faiz dərəcələrini bazar səviyyəsindən daha yuxarı müəyyən etməsinə mane olur və buna görə də pul axınları SPPI meyarına uyğun qiymətləndirilir.

Əmlak və avadanlıqların faydalı istifadə ömrü

Rəhbərlik əmlak və avadanlıqların ehtimal olunan faydalı istifadə ömrünü və əlaqəli köhnəlmə xərclərini müəyyən edir. Bu ehtimal, Cəmiyyətin aktivlər üzrə təxmin etdiyi iqtisadi mənfəətlər üzrə proqnozlaşdırılan müddətə əsaslanır. Rəhbərlik köhnəlmə xərclərini, istifadə müddətinin, əvvəlki ehtimal olunan müddətdən daha az olduğu hallarda artırır və ya köhnəlmiş aktivləri tərk edilmiş və ya satılmışsa, bu aktivləri texniki olaraq qismən və ya bütünlüklə uçotdan silinir. Faydalı istifadə müddəti ən azı hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir.

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu

Cəmiyyət öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dərəcədə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün fəal bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış və son maliyyə böhranının Cəmiyyətin gələcək əməliyyatlarına təsirini təhlil etmişdir.

Rəhbərliyin ölçü və hesabatlarına əsasən Cəmiyyət növbəti 12 ay ərzində likvidlik ehtiyaclarını tənzimləyə biləcək və buna əsasən hazırkı maliyyə hesabatları fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

Bank olmayan kredit təşkilatlarının prudensial tənzimlənməsi Qaydalarının 4-cü maddəsinin tələblərinə əsasən təşkilati-hüquqi formasına uyğun olaraq Cəmiyyət minimum 300,000 (üç yüz min) AZN nizamnamə (şərikli) kapitalına (əmlak haqlarına) malik olmalı və fəaliyyəti dövründə müəyyən edilmiş minimum məbləğdən aşağı səviyyədə olmasına yol verməməlidir.

5. Yeni və yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-in Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad

3 sayılı MHBS-yə edilmiş düzəliş

2020-ci ilin may ayında MUBSS tərəfindən “Müəssisələrin birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-yə düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş “Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsasları”na istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsasları”na edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 sayılı MUBS və ya “Təminatlar” adlı 21 sayılı BMHŞK çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial ‘2 gün’ mənfəət və ya zərərlərindən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsasları”na istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırmışdır.

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan istifadədən əvvəl daxilolmalar

16 sayılı MUBS-yə edilən düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında, MUBSS müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımi yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən “Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl daxilolmalar” düzəlişini dərc etmişdir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır.

5. Yeni və yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərtlərin tətbiqi (davamı)

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin yerinə yetirilməsinə dair xərclər

37 sayılı MUBS-yə edilən düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında, MUBSS, 37 sayılı MUBS-a müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərc yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur.

“Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS

Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə “10 faiz” dəyərində test üzrə iştirak haqqı

MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, MUBSS 9 sayılı MHBS-yə düzəliş etmişdir. Düzəliş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını qiymətləndirərkən əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir. Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir.

“Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS

2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və “Sığorta müqavilələri” adlı 4 sayılı MHBS-i əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə “Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir.

Bu standart Cəmiyyətə şamil edilmir.

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi

8 sayılı MUBS-yə edilən düzəlişlər

2021-ci ilin fevral ayında MUBSS “uçot təxminləri” anlayışını təqdim edən 8 sayılı MUBS-ə düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişlər müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu və xətalara aradan götürülməsini izah edir. Həmçinin, bu düzəlişlər mühasibat uçotu təxminlərini hazırlamaq üçün müəssisələrin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər

12 sayılı MUBS-yə edilən düzəlişlər

2021-ci ilin may ayında Şura 12 sayılı MUBS-a uyğun olaraq ilkin tanınma istisnasının əhatə dairəsini azaldan 12 sayılı MUBS-a düzəlişlər etdi, beləliklə, o, vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlara artıq tətbiq edilmir.

Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivini (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərtilə) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***6. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri**

Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərin qalıqları aşağıdakı kimidir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Bank hesabları üzrə milli valyutada olan qalıqlar	153,642	104,073
Milli valyutada olan nağd pul vəsaitləri	129,121	51,224
Bank hesabları üzrə xarici valyutada olan qalıqlar	895	391
Milli valyutada yolda olan pul vəsaitləri	785	-
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	284,443	155,688

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixinə banklarda olan pul vəsaitlərinin reyting təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Yaxşı	148,668	517,790
Qənaətbəxş	7,218	678
Qiymətləndirilməmiş	2,123	32,657
Cəmi banklarda olan vəsaitlər	158,009	551,125

7. Banklara qoyulmuş depozitlər

Banklara qoyulmuş depozitlərin qalıqları aşağıdakı kimidir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Banklarda qısamüddətli depozitlər (“ACCESSBANK” QSC-də depozit hesabı)	2,687	446,661
Cəmi banklara qoyulmuş depozitlər	2,687	446,661

Dövrün əvvəlinə “ACCESSBANK” QSC-də yerləşdirilmiş depozitin məbləği 446,661 AZN, faiz dərəcəsi 7 % olmuşdur. Hesabat dövrü ərzində yerləşdirilmiş depozit üzrə faiz gəlirləri 9,875 AZN, faiz gəlirləri nəzərə alınmaqla hesaba mədaxil olan vəsaitin həcmi 936,637 AZN, xaric olan vəsaitin həcmi 1,380,611 AZN təşkil etmişdir. Dövrün sonuna hesab qalığı 2,687 AZN təşkil edir.

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakı kimidir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,987,559	5,928,101
Çıxılın: Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(649,642)	(612,396)
Cəmi amortizasiya olunmuş dəyərdə müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,337,917	5,315,705

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə amortizasiya olunmuş dəyərdə müştərilərə verilmiş kreditlərin ümumi balans dəyəri və gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatın kateqoriyalar üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il			31 dekabr 2022-ci il		
	Ümumi balans dəyəri	Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Ümumi balans dəyəri	Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri
Müştərilərə verilmiş kreditlər						
İstehlak kreditləri	5,987,559	(649,642)	5,337,917	5,777,809	(602,734)	5,175,075
Biznes	-	-	-	150,292	(9,662)	140,630
Cəmi amortizasiya olunmuş dəyərdə müştərilərə verilmiş kreditlər	5,987,559	(649,642)	5,337,917	5,928,101	(612,396)	5,315,705

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

	Ümumi balans dəyəri – 31 dekabr 2023-cü il		
	1-ci mərhələ (12 aylıq GKZ)	2-ci mərhələ (KRƏA zamanı bütöv müddət üçün GKZ)	3-cü mərhələ (dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə bütöv müddət üçün GKZ)
Müştərilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	5,267,174	91,241	629,144
Çıxılsın: Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(82,285)	(36,516)	(530,841)
Cəmi amortizasiya olunmuş dəyərə müştərilərə verilmiş kreditlər	5,184,889	54,725	98,303
			Cəmi
			5,987,559
			(649,642)
			5,337,917

	Ümumi balans dəyəri – 31 dekabr 2022-ci il		
	1-ci mərhələ (12 aylıq GKZ)	2-ci mərhələ (KRƏA zamanı bütöv müddət üçün GKZ)	3-cü mərhələ (dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə bütöv müddət üçün GKZ)
Müştərilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	5,240,775	108,290	579,036
Çıxılsın: Gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(10,253)	(29,089)	(573,054)
Cəmi amortizasiya olunmuş dəyərə müştərilərə verilmiş kreditlər	5,230,522	79,201	5,982
			Cəmi
			5,928,101
			(612,396)
			5,315,705

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan istehlak və biznes kreditləri üzrə təminat haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	<u>İstehlak kreditləri</u>	<u>Biznes kreditləri</u>	<u>Ümumi kreditlər</u>
Girovla təmin edilmiş kreditlər:			
-zəmin	4,447,975	-	4,447,975
-daşınar əmlak	619,669	-	619,669
-daşınmaz əmlak	204,305	-	204,305
Cəmi müştərilərə verilən amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin ümumi dəyəri (amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən hər bir kredit kateqoriyası üzrə kredit riskini əks etdirən məbləğ)	5,271,949	-	5,271,949

31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan istehlak və biznes kreditləri üzrə təminat haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	<u>İstehlak kreditləri</u>	<u>Biznes kreditləri</u>	<u>Ümumi kreditlər</u>
Girovla təmin edilmiş kreditlər:			
-zəmin	7,688,912	24,800	7,713,712
-daşınar əmlak	117,285	466,829	584,114
-daşınmaz əmlak	1,434,264	-	1,434,264
Cəmi müştərilərə verilən amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən kreditlərin ümumi dəyəri (amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən hər bir kredit kateqoriyası üzrə kredit riskini əks etdirən məbləğ)	9,240,461	491,629	9,732,090

Kredit portfelinin valyuta vahidləri üzrə bölgüsü:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Azərbaycan manatı	5,803,783	5,686,908
ABŞ dolları	183,776	241,193
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	5,987,559	5,928,101

Müştərilərə verilən kreditlər daxilində iqtisadi sektor risk konsentrasiyaları aşağıdakı kimidir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
İstehlak kreditləri	5,419,618	3,953,936
Biznes	450,853	1,806,295
Lizinq	117,088	167,870
Müştərilərə verilən ümumi kreditlər	5,987,559	5,928,101

“KREDAQRO” BOKI MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR
(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Əmlak, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər
Əsas vəsaitlərin balans dəyərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

İlkin dəyər	Torpaq və binalar	Mebel və qurğular	Kompüter və ofis avadanlıqları	Nəqliyyat vasitələri	İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
01 yanvar 2022-ci il tarixinə	1,735,205	578,805	1,124,178	547,359	220,736	671,927	4,878,210
İl üzrə əlavələr	75,630	622	51,368	66,360	-	-	193,980
Silimləmə/satışlar	(1,059,400)	(506,698)	(1,075,145)	(375,457)	-	(12,158)	(3,028,858)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	751,435	72,729	100,401	238,262	220,736	659,769	2,043,332
İl üzrə əlavələr	103,741	-	33,480	52,684	-	169,700	359,605
Silimləmə/satışlar	(482,807)	(72,729)	(8,342)	-	-	-	(563,878)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	372,369	-	125,539	290,946	220,736	829,469	1,839,059
Yığılmış köhnəlmə							
01 yanvar 2022-ci il	(936,212)	(571,795)	(1,114,590)	(422,076)	(142,440)	(594,713)	(3,781,826)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(48,744)	(7,632)	(6,590)	(68,923)	(32,007)	(37,598)	(201,494)
Yığılmış köhnəlmənin və amortizasiyanın silinməsi	608,166	506,698	1,075,145	375,457	-	12,158	2,577,624
31 dekabr 2022-ci il	(376,790)	(72,729)	(46,035)	(115,542)	(174,447)	(620,153)	(1,405,696)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(7,497)	-	(17,395)	(50,381)	(13,810)	(83,616)	(172,699)
Yığılmış köhnəlmənin və amortizasiyanın silinməsi	293,938	72,729	8,342	-	-	-	375,009
31 dekabr 2023-cü il	(90,349)	-	(55,088)	(165,923)	(188,257)	(703,769)	(1,203,386)
Qalıq balans dəyəri							
01 yanvar 2022-ci il	798,993	7,010	9,588	125,283	78,296	77,214	1,096,384
31 dekabr 2022-ci il	374,645	-	54,366	122,720	46,289	39,616	637,636
31 dekabr 2023-cü il	282,020	-	70,451	125,023	32,479	125,700	635,673

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***10. Aktivdən istifadə hüququ və icarə öhdəlikləri**

Cəmiyyət ofis sahəsi icarəyə götürür. İcarə müqaviləsi 2 il müddətinə bağlanır, lakin bu müddətin uzadılması hüququnu da nəzərdə tutur.

Müqavilələrə icarə və qeyri-icarə komponentləri daxil ola bilər. Cəmiyyət icarə komponentlərini qeyri-icarə komponentlərindən ayırmaq əvəzinə, onları vahid icarə komponenti kimi uçota almaq üsulunu seçmişdir. İcarə şərtləri fərdi qaydada nəzərdən keçirilir və icarə müqavilələrinə bir çox fərqli şərtlər daxil edilir.

İcarə müqavilələrində icarəyə verənin icarə predmeti olan aktivlər ilə bağlı təminat hüququndan başqa heç bir xüsusi şərt nəzərdə tutulmur. İcarə predmeti olan aktivlər kreditlər üzrə təminat kimi istifadə edilə bilməz. Cəmiyyətin icarə müqavilələrinə icarə müddətinin uzadılması və ləğv edilməsi hüquqları daxil edilmişdir. Bu hüquqlar Cəmiyyətin fəaliyyətində istifadə olunan aktivlərin idarə olunmasında əməliyyat çevikliyinə artırılması üçün tətbiq olunur. İcarə müddətinin uzadılma və ləğvetmə hüquqlarının əksəriyyəti Cəmiyyət və müvafiq icarəyə verən tərəfindən icra edilə bilər.

01 noyabr 2022-ci il tarixindən etibarən icarə müqavilələri icarəyə götürülmüş aktivin Cəmiyyətin istifadəsi üçün hazır olduğu tarixdən başlayaraq müvafiq öhdəliklə birlikdə aktivdən istifadə hüququ kimi tanınır.

Aktivdən istifadə hüququ icarə predmeti olan aktivlərin növünə görə təhlili aşağıda göstərilir:

	<u>Ofis sahələri</u>	<u>Cəmi</u>
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	-	-
İl üzrə əlavələr	125,292	125,292
Aktivdən istifadə hüququ üzrə köhnəlmə xərci	(9,504)	(9,504)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	115,788	115,788
İl üzrə əlavələr	-	-
Aktivdən istifadə hüququ üzrə köhnəlmə xərci	(57,815)	(57,815)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə balans dəyəri	57,973	57,973

İlin əvvəli və ilin sonuna icarə öhdəlikləri məbləğinin maliyyələşdirmə fəaliyyətində müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə uyğunlaşdırılması aşağıdakı cədvəllə göstərilir:

	<u>İcarə öhdəlikləri</u>
01 yanvar 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	-
İl üzrə əlavələr	125,292
İcarə öhdəlikləri üzrə hesablanan faiz xərci	1,326
İcarə öhdəlikləri üzrə hesablanan faiz xərcinin ödənilməsi	(1,326)
İcarə öhdəlikləri üzrə əsas məbləğin ödənilməsi	(8,688)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	116,604
İl üzrə əlavələr	-
İcarə öhdəlikləri üzrə hesablanan faiz xərci	5,879
İcarə öhdəlikləri üzrə hesablanan faiz xərcinin ödənilməsi	(5,879)
İcarə öhdəlikləri üzrə əsas məbləğin ödənilməsi	(56,425)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə balans dəyəri	60,179

31 dekabr 2023-cü il tarixinə gələcək minimum icarə ödənişləri:

	<u>1 il ərzində</u>	<u>1 ildən çox</u>	<u>Cəmi</u>
Minimum icarə ödənişləri	62,304	-	62,304
Maliyyə xərci	(2,125)	-	(2,125)
Xalis dəyər	60,179	-	60,179

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***10. Aktivdən istifadə hüququ və icarə öhdəlikləri (davamı)**

31 dekabr 2022-ci il tarixinə gələcək minimum icarə ödənişləri:

	1 il ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Minimum icarə ödənişləri	62,304	62,304	124,608
Maliyyə xərci	(5,879)	(2,125)	(8,004)
Xalis dəyər	56,425	60,179	116,604

Tanınmış icarə öhdəlikləri ödəniş müddəti üzrə aşağıdakı kimi təsnif edilir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Qısamüddətli hissə	60,179	56,425
Uzunmüddətli hissə	-	60,179
Cəmi icarə öhdəlikləri	60,179	116,604

11. Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər

Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər:		
Ödənilməmiş borclar müqabilində götürülən daşınar əmlak	22,014	22,014
Ödənilməmiş borclar müqabilində götürülən daşınmaz əmlak	1,016,074	1,164,837
Cəmi satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	1,038,088	1,186,851

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il ərzində müvafiq olaraq balansla alınmış (0) AZN və 74,722 AZN məbləğində olan daşınmaz əmlakdan ibarət girovlar satış üçün saxlanılan aktivlərə daxil edilmişdir. 2023 və 2022-ci illər ərzində müvafiq olaraq 148,763 AZN və 367,000 AZN məbləğində aktivin satışı gerçəkləşmişdir.

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	1,186,851	1,479,129
Əlavələr	-	74,722
Satış	(148,763)	(367,000)
İlin sonuna qalıq	1,038,088	1,186,851

12. Digər aktivlər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Maliyyə aktivləri		
Digər alınacaq vəsaitlər milli valyutada	131,594	70,033
Digər alınacaq vəsaitlər xarici valyutada	957	1,042
Aktivlərin alışı üçün qabaqcadan ödəmələr	91,017	53,760
Qeyri-maliyyə aktivləri		
Vergilər üzrə qabaqcadan ödəmələr	37,724	-
Qabaqcadan ödənilmiş xərclər	204,966	134,163
Cəmi digər aktivlər	466,258	258,998

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Nizamnamə kapitalı

Təşkilatın 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə elan edilmiş nizamnamə kapitalı 452,300 AZN təşkil edir:

	<u>Təsdiqlənmiş nizamnamə kapitalı</u>	<u>Cəmi nizamnamə kapitalı</u>
“AqroMostFinance” MMC	452,300	452,300

Təşkilatın yeganə təsisçisi Rusiya Federasiyasında qeydiyyatdan keçən və qanunvericiliyi əsasında fəaliyyət göstərən “AqroMostFinans” MMC şirkətidir.

14. Kapital ehtiyatları

Kapital ehtiyatları kimi təsnif olunmuş məbləğə 2000-ci ildə Amerika Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi tərəfindən verilmiş 3,000,000 ABŞ dolları daxildir. Təşkilat, 2009-cu ildə “Sosial Məsuliyyət Layihəsi”– nin dəstəklənməsi çərçivəsində Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən 5 mikro kredit təşkilatına ümumilikdə 1,000,000 AZN (1,250,000 ABŞ dolları) məbləğində qrant ayrılmasına razılığını bildirmişdir. 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə kapital ehtiyatları 1,593,963 AZN təşkil edir.

15. Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri

Rezident banklardan alınmış borc vəsaitlərinin qalıqları aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>Borc məbləği</u>	<u>Faiz borcu</u>	<u>31 dekabr 2023-cü il tarixinə ümumi borc</u>
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından alınmış uzunmüddətli borc vəsaiti	611,545	20,066	631,611
“Paşa Bank” ASC-dən alınmış qısamüddətli borc vəsaiti	577,743	-	577,743
“Paşa Bank”-ASC-dən alınmış uzunmüddətli borc vəsaiti	133,177	-	133,177
“Kapital Bank”ASC-dən alınmış qısamüddətli borc vəsaiti	113,000	-	113,000
Cəmi rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	1,435,465	20,066	1,455,531
	<u>Borc məbləği</u>	<u>Faiz borcu</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il tarixinə ümumi borc</u>
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından alınmış uzunmüddətli borc vəsaiti	1,207,362	40	1,207,402
Cəmi rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	1,207,362	40	1,207,402

18 dekabr 2019-cu il tarixində, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 28 fevral 2019-cu il tarixli fərmanına əsasən, AMB təşkilata 0.1 % dərəcəsi və beş il müddətinə dövlət zəmanəti ilə Fərmanın qüvvəyə mindiyi gündə 360 gündən artıq gecikmiş və 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın qüvvəyə mindiyi tarixədək bağlanmış kredit müqavilələri əsasında 10,000 ABŞ dolları və ya 17,000 AZN məbləğədək fiziki şəxslərə verilmiş kreditlərin restrukturizasiyası məqsədilə kredit vermişdir.

Kredit 7.18 % bazar dərəcəsindən istifadə edilərək amortizasiya olunmuş dəyər əsasında maliyyə hesabatında tanınmışdır.

28 noyabr 2023-cü il tarixində Cəmiyyət ilə “Paşa Bank” ASC arasında dövriyyə vəsaitinin artırılması məqsədilə 500,000 AZN məbləğində kredit müqaviləsi imzalanmışdır. İllik faiz dərəcəsi 15% olan kredit 12 ay müddətinə verilmişdir.

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri (davamı)

26 dekabr 2023-cü il tarixində Cəmiyyət ilə “Paşa Bank” ASC arasında “Kəpital Bank” ASC-yə olan öhdəliklərin ödənilib-bağlanılması üçün kredit müqaviləsi imzalanmışdır. İllik faiz dərəcəsi 13% olan kredit 24 ay müddətinə verilmişdir.

16. Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri

Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitlərinin qalıqları aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>Borc məbləği</u>	<u>Faiz borcu</u>	<u>31 dekabr 2023-cü il tarixinə ümumi borc</u>
Əlaqəli tərəflərdən xarici valyutada alınmış uzunmüddətli borclar – “AqroMostFinans”	765,000	13,935	778,935
Əlaqəli tərəflərdən alınmış qısamüddətli borclar – Fiziki şəxs	-	-	-
Cəmi əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	765,000	13,935	778,935
	<u>Borc məbləği</u>	<u>Faiz borcu</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il tarixinə ümumi borc</u>
Əlaqəli tərəflərdən xarici valyutada alınmış uzunmüddətli borclar – “AqroMostFinans”	850,000	2,465	852,465
Əlaqəli tərəflərdən alınmış qısamüddətli borclar – Fiziki şəxs	510,000	2,182	512,182
Cəmi əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	1,360,000	4,647	1,364,647

13 iyun 2018-ci il tarixində Cəmiyyət ilə “Aqromostfinance” MMC arasında illik 6% dərəcəsi olmaqla 1,700,000 ABŞ dolları (2,890,000 AZN) məbləğində və 20 yanvar 2021-ci il ödəmə tarixi ilə yalnız maliyyə ehtiyacları üçün kredit müqaviləsi imzalanmışdır. 14 yanvar 2019-cu il tarixində kredit müddəti 15 may 2022-ci il tarixinədək uzadılmışdır. 01 dekabr 2021-ci ildə müqaviləyə edilmiş əlavə ilə 31 dekabr 2024-cü il tarixinə qədər uzadılmışdır. 2023-cü ilin sonunda ödənilməmiş əsas borc qalığı 450,000 ABŞ dolları və hesablanmış faiz 8,197 ABŞ dolları (778,935 AZN) təşkil edir (2022-ci ilin sonunda ödənilməmiş əsas borc qalığı 500,000 ABŞ dolları və yığılmış faiz 1,450 ABŞ dolları (852,465 AZN)).

17. Buraxılmış borc qiymətli kağızları

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının qalıqları aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>Borc məbləği</u>	<u>Faiz borcu</u>	<u>31 dekabr 2023-cü il tarixinə Ümumi borc</u>
Qiymətli kağızların – istiqrazların emissiyası – “Capital Partners”	990,285	32,792	1,023,077
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	990,285	32,792	1,023,077

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Buraxılmış borc qiymətli kağızları (davamı)

	31 dekabr 2022-ci il tarixinə		
	Borc məbləği	Faiz borcu	Ümumi borc
Qiymətli kağızların – istiqrazların emissiyası – “AzFinance”	960,940	8,626	969,566
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	960,940	8,626	969,566

2023-cü il ərzində dəyəri 1,000,000 AZN olan, nominal faizi 14% olan, 10,000 ədəd istiqraz emissiya olunmuşdur və “Capital Partners” investisiya şirkəti tərəfindən alınmışdır. Hər bir istiqrazın nominal dəyəri 100 AZN-dir.

18. Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Maliyyə öhdəlikləri		
Rezident şəxslərə qarşı öhdəlik (milli valyutada)	13,458	-
Rezident şəxslərə qarşı öhdəlik (xarici valyutada)	247	-
Digər ödəniləcək vəsaitlər (milli valyutada)	192,434	190,632
Digər ödəniləcək vəsaitlər (xarici valyutada)	236	6,948
Qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Mənfəət vergisi öhdəliyi	20,747	-
Digər vergilər üzrə öhdəliklər	19,197	20,075
Təxirə salınmış gəlirlər	2,003	-
Digər öhdəliklər	9,274	33,966
Cəmi digər öhdəliklər	257,596	251,621

19. Faiz gəlirləri və xərcləri

Faiz gəlirləri və xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
Faiz gəlirləri		
Bank depozitlərindən faiz gəlirləri	9,875	7,017
İstehlak kreditləri üzrə faiz gəlirləri	1,407,444	932,002
Lizinq faiz gəlirləri	14,643	41,262
Vaxtı keçmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri	34,249	128,956
Cəmi faiz gəlirləri	1,466,211	1,109,237
Faiz xərcləri		
Maliyyə institutları üzrə faiz xərcləri	(88,677)	(24,099)
Repo razılaşmaları üzrə faiz xərcləri	(18,920)	-
İstiqrazlar üzrə faiz xərcləri	(66,988)	-
İcarə öhdəliyi üzrə faiz xərcləri	(5,879)	(1,326)
Əlaqəli tərəflər üzrə faiz xərcləri	(56,264)	(53,181)
Cəmi faiz xərcləri	(236,728)	(78,606)
Cəmi faiz gəliri	1,229,483	1,030,631

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***20. Ümumi və inzibati xərclər**

Ümumi və inzibati xərclər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
Kirayə xərcləri	(66,917)	(134,780)
Peşəkar xidmətlər	(62,841)	(136,026)
Nümayəndəlik və əyləncə xərcləri	(55,187)	(43,495)
Avtomobillərin saxlanması və nəqliyyat xərcləri	(52,001)	(52,803)
Ezamiyyət xərcləri	(41,628)	(106,901)
Təmir və servis xərcləri	(34,414)	(37,608)
Rabitə xərcləri	(34,132)	(44,685)
Ofis ləvazimatları	(32,793)	(22,604)
Proqram təminatı xərcləri	(16,862)	(29,089)
Kommunal xərcləri	(12,564)	(20,342)
Reklam və marketing xərcləri	(11,431)	(13,034)
Sığorta xərcləri	(7,656)	(8,169)
Üzvlük xərcləri	(1,400)	-
Digər xidmət xərcləri	(20,807)	(19,302)
Digər vergi xərcləri	(20,590)	(25,112)
Digər işçi xərcləri	(537)	(1,914)
Digər xərclər	(19,597)	(9,822)
Ümumi və inzibati xərclər	(491,357)	(705,686)

21. Digər gəlirlər/ (xərclər)

Digər gəlirlər/ (xərclər) aşağıda təqdim olunur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
Əmlak və avadanlığın satışından gəlirlər	67,583	61,027
Əmlak və avadanlığın silinməsindən zərər	(35,793)	(293,678)
Cərimələr üzrə gəlirlər	181,305	84,011
Borcların silinməsindən zərər	-	(132,389)
Cəmi digər gəlirlər/ (xərclər)	213,095	(281,029)

22. Xalis haqq və komissiya gəlirləri

Haqq və komissiya gəlir və xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri	67,716	172,844
Haqq və komissiya xərcləri	(22,626)	(18,990)
Müxbir hesablar üzrə komissiya xərci	(17,291)	(18,525)
Digər əməliyyatlar üzrə haqq və komissiya xərcləri	(26,897)	-
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	902	135,329

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. İşçi heyəti üzrə xərclər

İşçi heyəti üzrə xərclər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
Hesablanmış əməkhaqqı və mükafatlar	(902,555)	(955,567)
Sosial sığorta haqları	(259,045)	(155,722)
İcbari tibbi sığorta haqları	(38,264)	(17,124)
İşsizlik sığortası haqları	(5,181)	(4,774)
Cəmi işçi heyəti üzrə hesablaşmalar, xalis	(1,205,045)	(1,133,187)

24. Mənfəət vergisi

Cəmiyyət vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarından fərqlənə bilər.

Cəmiyyət bəzi xərclərin vergi mənfəətindən azaldılmamasına və bəzi gəlirlərin vergidən azad olunmasına görə bəzi daimi vergi fərqləri yaradır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2023-cü və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasındakı fərqlərdən yaranmışdır.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə vergi bazasını artıran və azaldan müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Müştərilərə verilən kreditlər	255,040	(22,785)
Digər aktivlər	205,410	-
Qeyri-maddi aktivlər	53,950	-
Ödənilməli olan hesablanmış faizlər	22,505	-
Uzunmüddətli borclar	7,865	-
Satılanadək saxlanılan uzunmüddətli aktivlər	230,990	-
Aktiv ehtiyatı	230,990	-
Ümumi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	1,006,750	3,297,765
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	(153,235)	-
Aktivdən istifadə hüququ	(67,320)	-
Qısamüddətli borclar (istiqrax)	(9,715)	-
Digər cari öhdəliklər	(340,910)	-
Ümumi əvəzləndiriləcək vergi	(199,350)	3,320,550
Ümumi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	(770,530)	-
Xalis vergi tutulan müvəqqəti fərqlər:	236,220	3,297,765

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***24. Mənfəət vergisi gəliri (davamı)**

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Təxirə salınmış vergi aktivi		
İlin əvvəlinə	703,980	4,557
Dövr ərzində dəyişikliklər	47,244	699,423
İlin sonuna	<u>751,224</u>	<u>703,980</u>

Maliyyə mənfəəti ilə mənfəət vergisi gəliri arasında əlaqə 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə bitən illər üzrə aşağıdakı kimi izah edilir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət/(zərər)	60,981	(415,342)
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 20% vergi dərəcəsi ilə	(12,196)	83,068
Tanınmamış digər potensial təxirə salınmış vergi aktivləri	47,244	699,423
-gəlirdən çıxılmayan xərclər	(8,551)	(83,068)
Mənfəət vergisi gəliri	<u>26,497</u>	<u>699,423</u>

Mənfəət vergisi gəliri aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	<u>31 dekabr 2023-cü il</u>	<u>31 dekabr 2022-ci il</u>
Cari mənfəət vergisi xərci	(20,747)	-
Təxirə salınmış vergi gəliri	47,244	699,423
Mənfəət vergisi gəliri	<u>26,497</u>	<u>699,423</u>

25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Risqlərin idarə edilməsi maliyyə (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski

Maliyyə sənədləri ilə əməliyyatlar üzrə tərəflərdən biri müqavilə öhdəliyini yerinə yetirmədikdə və bu, digər tərəfin maliyyə zərəri çəkməsinə səbəb olduqda, Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Cəmiyyətin qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır. Cəmiyyətin məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks etdirilir.

25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riskin idarəedilməsi

Kredit riski Cəmiyyətin biznesi üçün yeganə əhəmiyyətli riskdir. Buna görə, rəhbərlik kredit riskinin idarə edilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Kredit riskinin bazar şəraitindən, gələcək pul axınlarından və zamandan asılı olaraq dəyişməsinə görə risklərin idarə edilməsi məqsədilə qiymətləndirilməsi mürəkkəb prosesdir və modellərin istifadəsini tələb edir. Aktivlər portfeli üzrə kredit riskinin qiymətləndirilməsi defoltun baş vermə ehtimalına, müvafiq zərər əmsallarına və kontragentlər arasında defolt vəziyyətlərinin korrelyasiyası ilə bağlı əlavə təxminləri tələb edir.

Limitlər

Cəmiyyət məruz qaldığı kredit riskinə bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlar qrupu üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Belə risklərə mütəmadi olaraq nəzarət edilir və limitlərə ildə bir dəfədən az olmayaraq yenidən baxılır.

Müştərilərlə iş üzrə kredit mütəxəssisləri tərəfindən yaradılmış kredit ərizələri kredit limitinin təsdiqlənməsi üçün müvafiq kredit komitəsinə təqdim edilir. Kredit riski, həmçinin fiziki şəxslərin təminat və zəmanətlərini almaqla idarə olunur. Kredit riskinin monitorinqi məqsədləri üçün kredit departamentinin mütəxəssisləri tərəfindən müntəzəm olaraq müştərilərin fəaliyyəti və maliyyə göstəricilərinin təhlili əsasında hesabatlar hazırlanır. Ödəmə qabiliyyəti aşağı olan müştərilər ilə bağlı əhəmiyyətli risklər haqqında məlumat rəhbərliyə təqdim olunur və onun tərəfindən təhlil edilir.

Gözlənilən kredit zərərlərinin (GKZ) qiymətləndirilməsi

GKZ gələcək pul axınlarındakı azalmaların ehtimal ilə ölçülmüş cari dəyərinin qiymətləndirilməsidir (yəni, müəyyən müddət ərzində çəki qismində müvafiq defolt riskləri istifadə olunmaqla kredit zərərlərinin orta çəkisidir). GKZ-nin qiymətləndirilməsi obyektiv olub, mümkün nəticələrin miqyasını qiymətləndirməklə müəyyən edilir. GKZ-nin qiymətləndirilməsi Cəmiyyət tərəfindən istifadə olunan dörd parametr əsasında həyata keçirilir: defolt ehtimalı (“DE”), defolta məruz qalan dəyər (“DMQD”), defolt baş verəcəyi halda itirilməsi gözlənilən məbləğ (“DHZ”) və diskont dərəcəsi (“DR”).

DMQD - hesabat dövründən sonra kredit qalığının məbləğində gözlənilən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində kredit qalığının qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə vəsaitlərin gözlənilən istifadəsidir. DE - müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir.

DHZ - defolt baş verdiyi zaman yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə üzrə ödənilməli gələcək pul axınları ilə borcalanın, həmçinin təminatın satışından əldə etməsi gözlənilən pul axınları arasındakı fərqə əsaslanır. Adətən bu göstərici DMQD in faiz nisbəti kimi ifadə edilir. Gözlənilən zərərlər hesabat dövrünün sonuna cari dəyərə diskontlaşdırılır. Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi və ya onun təxmini dəyəridir.

GKZ-nin hesablanması üçün Cəmiyyət 2-ci mərhələdəki risklər üçün bütöv müddət üzrə (*bütöv müddət üzrə GKZ*) və 1-ci mərhələdəki kreditlər üçün bir illik müddət üzrə (*12 aylıq GKZ*) defolt ehtimalı müəyyən etməlidir. 9 sayılı MHBS nin tətbiqi ilə bağlı olaraq təxmini yanaşmadan istifadə edilmişdir.

Ümumi portfel üçün vaxtı gecikdirilməmiş, 30 günədək gecikmədə olan kreditlər, 30-60 gün gecikmədə olan kreditlər, 60-90 gün gecikmədə olan kreditlər və defolt (vaxtı keçmiş günlər > 90) arasında keçidləri modelləşdirmək üçün miqrasiya matrislərindən istifadə edilmişdir.

GKZ-nin hesablanması zamanı 9 sayılı MHBS-nin əsas tələblərindən biri gələcək proqnoz məlumatlarının nəzərə alınmasıdır. Adətən bu, iqtisadiyyatın gözlənilən inkişafı (makroiqtisadi məlumat) ilə əlaqədar təxminlərə düzəlişin edilməsini tələb edir.

25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Gözlənilən kredit zərərlərinin (GKZ) qiymətləndirilməsi (davamı)

Bütöv müddət üzrə defolt ehtimalına belə düzəlişin əlavə edilməsinin nisbətən asan və əlverişli üsulu seçilmiş makroiqtisadi dəyişənlər ilə müqayisədə əvvəlki dövrlərdə baş verən defolt dərəcələrinin davranışını izah edən reqressiya modellərinin istifadə edilməsidir. Bu yanaşma (verilmiş portfel üçün statistik baxımından uyğun olduğu halda) marjinal DE ayrılıqlarını müəyyən zaman anına uyğunlaşdırmaq üçün (mümkün səviyyəyə qədər) istifadə olunur.

Defolt ehtimalının qiymətləndirilməsi məqsədilə Cəmiyyət aşağıdakı şərtlərdən biri və ya bir neçəsinin baş verdiyi təqdirdə defolt vəziyyətinin yarandığını hesab edir:

- borcalanın müqavilə ilə ödənişləri 90 gündən artıq gecikdirildikdə;
- borcalan aşağıda göstərilən ehtimal olunan müflis olma meyarlarına cavab verdikdə;
- Cəmiyyət borcunu restrukturizasiya etmək məcburiyyətində qaldıqda;
- borcalan vəfat etdikdə;
- borcalan müflis olduqda və ya borcalanın müflis olma ehtimalı yüksək olduqda;
- kreditlər çəkilmiş kredit zərərlərini əks etdirən əhəmiyyətli dərəcədə güzəştə alındıqda və ya verildikdə.

Məlumatların açıqlanması məqsədilə Cəmiyyət defolt anlayışını dəyərsizləşmiş aktivlər anlayışına tam uyğunlaşdırmışdır. Yuxarıda qeyd olunan defolt anlayışı Cəmiyyətin bütün maliyyə aktivlərinə tətbiq edilir. İlkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasını qiymətləndirilməsi (KRƏA) həm fərdi qaydada, həm də portfel əsasında həyata keçirilir.

Rəhbərlik kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması faktının müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən meyarların uyğunluğunu müntəzəm olaraq yoxlayır və təhlil edir. Maliyyə aktivlərinin ödənişi 30 gündən artıq gecikdirildiyi halda, ilkin tanınma vaxtından kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması fərziyyəsi təkzib edilmir.

Aşağıdakı keyfiyyət, kəmiyyət və ya məhdudlaşdırıcı meyarlardan biri və ya bir neçəsi baş verdiyi təqdirdə, Cəmiyyət maliyyə aləti üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını hesab edir:

- ödəniş müddəti 30 gün gecikdirildikdə;
- restrukturizasiya olunduqda;
- kredit daxili nəzarət proseduruna uyğun olaraq “nəzarət siyahısına” daxil edildikdə.

Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış GKZ səviyyəsi ilkin tanınmadan sonra borcalanın kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsindən asılıdır. Bu yanaşma gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün üç mərhələli modelə əsaslanır. 1-ci mərhələ -ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq GKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İkinci tanınma vaxtından etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 2-ci mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında tanınır. Maliyyə aləti dəyərsizləşdikdə 3-cü mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı bütöv müddət üçün gözlənilən kredit zərərləri əsasında tanınır.

Aktivin 3-cü mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Cəmiyyət faiz gəlirini ümumi balans dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən gözlənilən kredit zərərləri çıxılmaqla, balans dəyərinə aktivin effektiv faiz dərəcəsini tətbiq edir.

"KREDAQRO" BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)****Gözlənilən kredit zərərlərinin (GKZ) qiymətləndirilməsi (davamı)**

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 1-ci mərhələyə geri köçürülür. Əgər kredit qalığı kredit riskinin əhəmiyyətli artması nəticəsində 2-ci mərhələyə köçürülmüşdürsə, Cəmiyyət həmin kredit riskinin aktuallığının saxlanması və ya dəyişməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

Qiymətləndirmə portfel əsasında aparıldıqda Cəmiyyət risk mərhələlərini müəyyən edir və zərər üzrə ehtiyatları ümumi şəkildə hesablayır. Cəmiyyət kredit portfelini kredit riskinin ümumi xüsusiyyətləri əsasında müəyyən edilmiş seqmentlər əsasında ehtiyat şəkildə təhlil edir ki, qrup daxilində kredit portfelleri eyni və ya analoji risklərə malik olsunlar.

Əsas ümumi kredit xüsusiyyətlərinə aşağıdakılar daxildir: müştərinin növü (məsələn, topdansatış və ya pərəkəndə), məhsulun növü, kredit riskinin reytingi, ilkin tanınma tarixi, ödəmə müddətində qalan tarix, təminatın keyfiyyəti və kredit məbləğinin təminatın dəyərinə nisbəti (KTN). Müxtəlif seqmentlər, həmçinin DE və DHZ kimi kredit riski parametrlərindəki fərqləri əks etdirilir. Kredit departamenti müntəzəm olaraq qruplar üzrə bölgünün uyğunluğunu yoxlayır və təhlil edir.

Ümumiyyətlə, GKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin hasilinə bərabərdir: effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə cari dəyərə diskontlaşdırılan DMQD, DE və DHZ. GKZ hər bir fərdi kredit qalığını və ya ümumi seqmentin bütöv müddəti ərzində hər bir növbəti il üçün kredit riski parametrlərini proqnozlaşdırmaqla müəyyən edilir.

Bu üç komponentin hasili tapılır və bərpa ehtimalını (yəni, maliyyə aktivinin əvvəlki ayda ödənilməsi və ya defolt olması) nəzərə alaraq onlara düzəliş edilir. Bu, hər bir gələcək dövr üçün GKZ-nin hesablanması effektiv şəkildə təmin edir və sonradan hesabat tarixinə geri diskontlaşdırılaraq toplanır. GKZ-nin hesablanması üçün istifadə edilən diskont dərəcəsi ilkin effektiv faiz dərəcəsi və ya onun təxmini dəyəridir.

Maksimum məruz qalma

Cəmiyyətin kredit riskinə maksimum məruz qalması əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı risklərindən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəl maliyyə aktivlərinin kredit riskinə maksimum məruz qalmasını təqdim edir. Maliyyə aktivləri üçün maksimum risk, hər hansı əvəzləşdirmə və ya girovdan əvvəl həmin aktivlərin balans dəyərinə bərabərdir.

	31 dekabr 2023-cü il		
	Maksimum məruz qalma	Girovlu kreditlər	Girovdan sonra xalis risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	284,443	-	284,443
Banklara qoyulmuş depozitlər	2,687	-	2,687
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,337,917	3,881,587	1,456,330
Digər maliyyə aktivləri	223,568	-	223,568
Cəmi maliyyə aktivlər	5,848,615	3,881,587	1,967,028
	31 dekabr 2022-ci il		
	Maksimum məruz qalma	Girovlu kreditlər	Girovdan sonra xalis risk
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	155,688	-	155,688
Banklara qoyulmuş depozitlər	446,661	-	446,661
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,315,705	2,018,378	3,297,327
Digər maliyyə aktivləri	124,835	-	124,835
Cəmi maliyyə aktivlər	6,042,889	2,018,378	4,024,511

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Coğrafi konsentrasiya

Aktivlərin və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıda göstərilmişdir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	MDB ölkələri	31 dekabr 2023
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	284,443	-	-	284,443
Banklara qoyulmuş depozitlər	2,687	-	-	2,687
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,337,917	-	-	5,337,917
Digər maliyyə aktivləri	223,568	-	-	223,568
Cəmi maliyyə aktivləri	5,848,615	-	-	5,848,615
Maliyyə öhdəlikləri				
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	1,455,531	-	-	1,455,531
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	-	-	778,935	778,935
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	1,023,077	-	-	1,023,077
İcarə öhdəlikləri	60,179	-	-	60,179
Digər maliyyə öhdəlikləri	206,375	-	-	206,375
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,745,162	-	778,935	3,524,097
Xalis mövqe	3,103,453	-	(778,935)	2,324,518
	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	MDB ölkələri	31 dekabr 2022
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	155,688	-	-	155,688
Banklara qoyulmuş depozitlər	446,661	-	-	446,661
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,315,705	-	-	5,315,705
Digər maliyyə aktivləri	124,835	-	-	124,835
Cəmi maliyyə aktivləri	6,042,889	-	-	6,042,889
Maliyyə öhdəlikləri				
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	1,207,402	-	-	1,207,402
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	512,182	-	852,465	1,364,647
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	969,566	-	-	969,566
İcarə öhdəlikləri	116,604	-	-	116,604
Digər maliyyə öhdəlikləri	197,580	-	-	197,580
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	3,003,334	-	852,465	3,855,799
Xalis mövqe	3,039,555	-	(852,465)	2,187,090

Bazar riski

Cəmiyyət bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riskləri bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz dərəcəsi və valyutalar üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar yaranır. Cəmiyyətin rəhbərliyi qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə mütəmadi olaraq nəzarət edir. Lakin, belə yanaşmanın tətbiqi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verəcəyi halda, bu limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)****Faiz dərəcəsi riski**

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Cəmiyyətin həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır:

	31 dekabr 2023		31 dekabr 2022	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri				
Banklara qoyulmuş depozitlər	27	(27)	4,467	(4,467)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	59,876	(59,876)	57,159	(57,159)
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc vəsaitləri	(32,575)	32,575	(35,283)	35,283
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	27,328	(27,328)	26,343	(26,343)

Likvidlik riski

Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Cəmiyyətin çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Buraya faktiki olaraq ödəmə vaxtı çatmış maliyyə alətləri üzrə digər maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması aiddir. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır.

Cəmiyyətin Rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və nəzarət olunan uyğunsuzluğu maliyyə təşkilatlarının idarə olunması üçün əsas amillərdir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Cəmiyyət aktiv/öhdəliklərin idarə edilməsi prosesinin bir hissəsi kimi müştərilərin və bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə hər gün nəzarət edir. Onlar həmçinin öhdəlik bazasının diversifikasiya riski üzrə parametrlər müəyyən edir.

Cəmiyyətin likvidlik siyasəti aşağıdakıları özündə əks etdirir:

- Pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və müxtəlif vaxt çərçivələrində likvidliyin təmin edilməsi üçün lazımı likvid aktivlərin səviyyəsinin saxlanması;
- Cəmiyyətin strateji məqsədlərinə uyğun olan maliyyələşdirmə planının hazırlanması;
- Müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrinin saxlanması və bununla, Cəmiyyətin yerli və xarici mənbələrdən borc almaq imkanlarının artırılması;
- Yüksək likvidli və yüksək keyfiyyətli aktivlərin saxlanması;
- Məhsul bazasının müəyyən vaxt çərçivəsində mövcud maliyyələşdirmə mənbələrinə uyğunlaşdırılması; və
- Müəyyən vaxt çərçivəsində aktiv və öhdəlik strukturunun davamlı monitorinqinin aparılması.

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARIXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR
(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

Aşağıdakı cədvəllərdə Cəmiyyətin öhdəliklərinin balans dəyəri balans tarixindən müqavilədə nəzərdə tutulan ödəmə tarixinədək qalan müddət üzrə qruplaşdırılır.

Likvidlik risklərinin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Tələb edilənədək və					Cəmi
	ya 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 12 ayadək	12 aydan 5 ilədək	5 ildən çox	
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	284,443	-	-	-	-	284,443
Banklara qoyulmuş depozitlər	2,687	-	-	-	-	2,687
Müştərilərə verilmiş kreditlər	427,033	640,551	2,241,925	1,601,376	427,032	5,337,917
Digər maliyyə aktivləri	223,568	-	-	-	-	223,568
Cəmi maliyyə aktivləri	937,731	640,551	2,241,925	1,601,376	427,032	5,848,615
Maliyyə öhdəlikləri						
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	84,345	200,603	728,036	442,547	-	1,455,531
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	54,001	95,068	439,179	434,829	-	1,023,077
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	45,735	43,302	194,858	495,040	-	778,935
İcarə öhdəlikləri	4,868	29,764	25,547	-	-	60,179
Digər maliyyə öhdəlikləri	206,375	-	-	-	-	206,375
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	395,324	368,737	1,387,620	1,372,416	-	3,524,097
Xalis likvidlik aralığı	542,407	271,814	854,305	228,960	427,032	2,324,518
Yığılmış likvidlik aralığı	542,407	814,221	1,668,526	1,897,486	2,324,518	2,324,518

“KREDAQRO” BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

Likvidlik risklərinin 31 dekabr 2022-ci il tarixinə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Tələb edilənədək və ya 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 12 ayadək	12 aydan 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və onları ekvivalentləri	155,688	-	-	-	-	155,688
Banklara qoyulmuş depozitlər	446,661	-	-	-	-	446,661
Müştərilərə verilmiş kreditlər	514,610	103,480	685,107	4,012,508	-	5,315,705
Digər maliyyə aktivləri	124,835	-	-	-	-	124,835
Cəmi maliyyə aktivləri	1,241,794	103,480	685,107	4,012,508	-	6,042,889
Maliyyə öhdəlikləri						
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	40	-	603,680	603,682	-	1,207,402
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	8,626	-	-	960,940	-	969,566
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	4,647	510,000	-	850,000	-	1,364,647
icarə öhdəlikləri	4,564	27,909	23,952	60,179	-	116,604
Digər maliyyə öhdəlikləri	197,580	-	-	-	-	197,580
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	215,457	537,909	627,632	2,474,801	-	3,855,799
Xalis likvidlik aralığı	1,026,337	(434,429)	57,475	1,537,707	-	2,187,090
Yığılmış likvidlik aralığı	1,026,337	591,908	649,383	2,187,090	2,187,090	2,187,090

“KREDAQRO” BOKT MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Kapitalın idarə olunması

Kapitalın idarə olunmasında Cəmiyyətin məqsədi Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi (i) kapitala dair minimal tələblərə riayət etmək (ii) Cəmiyyətin fəaliyyətinin fasiləsizliyini təmin etmək və (iii) biznesin dəstəklənməsi və səhmdar dəyərinin artırılması məqsədilə optimal kapital bazasının saxlamaqdan ibarətdir.

Kredit müqavilələrində kapitalın adekvatlığı tələbləri ilə bağlı xüsusi maliyyə şərtləri nəzərdə tutulmamışdır.

Bank olmayan kredit təşkilatlarının prudensial tənzimlənməsi Qaydalarının 4-cü maddəsinin tələblərinə əsasən təşkilati-hüquqi formasına uyğun olaraq Cəmiyyət minimum 300,000 (üç yüz min) AZN nizamnamə (şərikli) kapitalına (əmlak haqlarına) malik olmalı və fəaliyyəti dövründə müəyyən edilmiş minimum məbləğdən aşağı səviyyədə olmasına yol verməməlidir.

27. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər

Məhkəmə prosesləri

Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Cəmiyyətə qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar Cəmiyyətin rəhbərliyi öz təxminlərinə, eləcə də daxili və kənar peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi prosesi

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Cəmiyyətin əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin mövqeləri müvafiq vergi orqanları tərəfindən mübahisələndirilə bilər.

Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyən edərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində, Cəmiyyətə qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər.

Vergi yoxlamaları yoxlamanın keçirildiyi il də daxil olmaqla, vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyətini əhatə edə bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

28. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Cəmiyyət tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir.

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

"KREDAQRO" BOKT MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALIYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Cəmiyyət müəyyən qiymətləndirmə üsulları ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə səviyyələrindən istifadə edir:

Səviyyə 1: Fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin (ictimai satışa çıxarılan törəmələr, ticarət və satıla bilən qiymətli kağızlar və s.) ədalətli dəyəri hesabat dövrünün sonunda bazar qiymətlərinə əsaslanır. Cəmiyyət tərəfindən saxlanılan maliyyə aktivləri üçün istifadə olunan bazar qiyməti cari təklif qiymətini əks etdirir. Bu alətlər 1-ci səviyyəyə daxil edilir.

Səviyyə 2: Fəal bazarda alınıb-satıla bilməyən maliyyə alətlərinin (hesabdan əlavə törəmələr) ədalətli dəyəri müəssisənin təxminlərinə daha az etibar edərək və mümkün qədər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanan qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Ədalətli dəyər aləti tələb olunan bütün əhəmiyyətli müşahidələr mövcuddursa, alət 2-ci səviyyəyə aid edilir.

Səviyyə 3: Bir və ya daha çox əhəmiyyətli amillər müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanma bilmərsə, bu maliyyə aləti 3-cü səviyyəyə aid edilir. Bu hal bazara çıxarılmamış qiymətli kağızlar üçün nəzərdə tutulur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasında səviyyə üzrə təhlil edilən ədalətli dəyər və ədalətli dəyərle ölçülməyən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il			Cəmi
	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	284,443	-	284,443
Banklara qoyulmuş depozitlər	-	2,687	-	2,687
Müştərilərə verilmiş kreditlər	4,694,478	81,495	561,944	5,337,917
Digər maliyyə aktivləri	-	-	223,568	223,568
Cəmi maliyyə aktivləri	4,694,478	368,625	785,512	5,848,615
Maliyyə öhdəlikləri				
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	-	-	1,455,531	1,455,531
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	1,023,077	1,023,077
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	-	-	778,935	778,935
İcarə öhdəlikləri	-	-	60,179	60,179
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	206,375	206,375
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	-	3,524,097	3,524,097

	31 dekabr 2022-ci il			Cəmi
	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	155,688	-	155,688
Banklara qoyulmuş depozitlər	-	446,661	-	446,661
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	5,315,705	5,315,705
Digər maliyyə aktivləri	-	-	124,835	124,835
Cəmi maliyyə aktivləri	-	602,349	5,440,540	6,042,889
Maliyyə öhdəlikləri				
Rezident banklardan alınmış borc vəsaitləri	-	-	1,207,402	1,207,402
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	969,566	969,566
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri	-	-	1,364,647	1,364,647
İcarə öhdəlikləri	-	-	116,604	116,604
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	197,580	197,580
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	-	3,855,799	3,855,799

“KREDAQRO” BOKT MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARINA DAİR QEYDLƏR***(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)***29. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar**

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə		31 dekabr 2022-ci il tarixinə	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Müştərilərə verilmiş kreditlər – Əsədov Məcid Fərhad oğlu	167,317	5,337,917	224,687	5,315,705
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri - Əsədov Məcid Fərhad oğlu	-	-	512,182	1,364,647
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc vəsaitləri - “AqromostFinans”	778,935	778,935	852,465	1,364,647

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərində bitən il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə		31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə məbləğ
İşçi heyəti üzrə xərclər	270,170	1,205,045	403,574	1,133,187
Faiz xərcləri	56,264	236,728	53,181	78,606

30. Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr

Hesabat tarixindən sonrakı dövrdə Cəmiyyətin icraatda olan 12 məhkəmə işi olmuşdur. Təşkilata zidd qərar verən 2 məhkəmə işindən 1-i üzrə qərardan Konstitusiya Məhkəməsinə şikayətlə müraciət verilib, digəri üzrə Konstitusiya Məhkəməsinə şikayət verilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir. Təşkilata zidd qərar çıxan 2 məhkəmə işi üzrə mümkün itki proqnozu 8,400 (səkkiz min dörd yüz) AZN olacağı gözlənilir.